

	ENSENYAMENT DE DRET CURS ACADÈMIC 2003 - 2004		
	ASSIGNATURA: DRET INTERNACIONAL PÚBLIC		
	PROFESSOR/A: NÚRIA CAMPS MIRABET		
	CURS: 2n	CRÈDITS: 7,5	TIPUS: TRONCAL

1. OBJECTIUS

Fer comprensible als/les alumnes l'ordenament jurídic internacional a partir de l'estudi de la base social del Dret Internacional, en procés de canvi continu, i de l'anàlisi dels conceptes i institucions que el fonamenten: subjectes, formació de les normes i la seva aplicació. Per tal de completar la conceptualització del Dret Internacional, resulta imprescindible aprofundir les seves funcions essencials: el manteniment de la pau, la protecció dels Drets humans i del medi humà, exercir les competències sobre el seu territori i l'establiment d'un ordre econòmic internacional just.

2. CONTINGUTS

3. PROGRAMA

PRIMERA PART: LA SOCIETAT INTERNACIONAL I EL DRET INTERNACIONAL

Lliçó 1: La Societat internacional contemporània.

- La Societat internacional: formació històrica i evolució.
- Característiques de la Societat internacional contemporània.
- El procés de canvi de la Societat internacional i la seva incidència en la formació del Dret Internacional.

Lliçó 2: El sistema de les Nacions Unides.

- L'Organització de les Nacions Unides: antecedents i procés de creació.
- Fins de les Nacions Unides: els propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides.
- El sistema de la Carta i els Organismes especialitzats.

Lliçó 3: El Dret Internacional Públic com a ordenament jurídic de la Societat internacional.

- El concepte de Dret Internacional.
- Les transformacions del Dret Internacional.
- Els principis fonamentals de l'ordenament internacional.
- La caracterització del ordenament jurídic internacional i les seves normes.

SEGONA PART: L'ESTRUCTURA DEL DRET INTERNACIONAL.

A) ELS SUBJECTES.

Lliçó 4: La subjectivitat internacional.

- La noció de subjectivitat internacional.
- Els subjectes de Dret Internacional.
- Entitats destinatàries de normes internacionals: aspectes generals.

Lliçó 5: L'Estat (I).

- La subjectivitat internacional de l'Estat.
- El concepte jurídic internacional de sobirania i la seva relativització.
- Les competències de l'Estat
- El reconeixement d'Estats: naturalesa i efectes.
- El reconeixement de Governos: criteris i pràctica

Lliçó 6: L'Estat (II).

- La immunitat de l'Estat en Dret Internacional.
- La successió d'Estats: concepte i característiques.
- Efectes de la successió en la població.
- Successió d'Estats en matèria de béns, arxius i deutes.
- Successió d'Estats en matèria de Tractats
- Successió de Estats respecte de la condició de membre d'una Organització internacional.

Lliçó 7: Les Organitzacions Internacionals.

- Concepte i evolució històrica. Classificació.
- Personalitat jurídica internacional.
- L'estatut jurídic-internacional de les Organitzacions Internacionals.

Lliçó 8: L'estatut jurídic-internacional de la persona humana.

- La persona humana ante el Dret Internacional.
- Evolució històrica. De l'estatut d'estranger a la universalitat dels drets humans.
- El principi de la responsabilitat individual.

Lliçó 9: Altres entitats destinatàries de normes jurídiques internacionals i actors col·lectius no estatals.

- Els pobles: el principi de lliure determinació.
- Les minories ètniques, religioses i nacionals.
- Les Organitzacions no governamentals.
- Les empreses transnacionals.

B) LA FORMACIÓ DE LES NORMES JURÍDIQUES INTERNACIONALS.

Lliçó 10: Els procediments de formació de les normes jurídiques internacionals.

- El consens general com a fonament de les normes internacionals generals.
- L'article 38 de l'Estatut del Tribunal Internacional de Justícia.
- La noció de codificació i de desenvolupament progressiu del Dret Internacional.

Lliçó 11: El costum internacional.

- Concepte i elements
- Classes de costums.
- La prova del costum.
- Interacció entre costum i tractat.

Lliçó 12: Els tractats internacionals (I).

- Concepte i característiques dels tractats internacionals.
- Classificació dels tractats.
- La codificació del Dret dels Tractats
- El procés de conclusió dels tractats: especial referència al Dret Espanyol.
- Les reserves als tractats: concepte i règim jurídic.
- Dipòsit, registre i la publicació dels tractats.
- L'entrada en vigor dels tractats. Aplicació i efectes.

Lliçó 13: Els tractats internacionals (II).

- La interpretació dels tractats.
- L'esmena i modificació dels tractats.
- La nul·litat dels tractats.
- La terminació dels tractats.
- La suspensió dels tractats.

Lliçó 14: Els principis generals del Dret, els mitjans auxiliars per a la determinació del Dret i la equitat.

- Els principis generals: concepte, naturalesa i classificació.
- Els mitjans auxiliars: la jurisprudència internacional i la doctrina científica
- L'equitat. Concepte i funcions.

Lliçó 15: Els actes unilaterals dels Estats.

- Concepte i naturalesa jurídica.
- Classificació.
- Els efectes jurídics: creació de drets i obligacions.

Lliçó 16: Els actes de les Organitzacions Internacionals.

- La creació de drets i obligacions pels Estats: resolucions ad intra i ad extra.
- Referència específica al valor jurídic de les resolucions de l'Assemblea General de les Nacions Unides.

Lliçó 17: Les relacions entre l'ordenament jurídic internacional i els ordenaments interns dels Estats.

- Dret internacional i Dret intern: posicions doctrinals.
- La recepció, la jerarquia i l'aplicació de les normes internacionals pels òrgans interns dels Estats.
- Especial referència al Dret espanyol.

C) L'APLICACIÓ DEL DRET INTERNACIONAL.**Lliçó 18: La responsabilitat internacional (I).**

- Codificació i desenvolupament progressiu de la responsabilitat internacional.
- El fonament de la responsabilitat internacional: El fet internacionalment il·lícit: els elements subjectiu i objectiu.
- La responsabilitat objectiva.
- Diferenciació de la responsabilitat en funció de la naturalesa de l'obligació violada.

Lliçó 19: La responsabilitat internacional (II).

- Les circumstàncies excoents de la il·licitut.
- Les conseqüències del fet internacionalment il·lícit.
- La responsabilitat internacional d'altres subjectes: les Organitzacions internacionals.
- El individu: la creació de Tribunals penals internacionals ad hoc i la Cort Penal Internacional.

Lliçó 20: Els mitjans per assegurar l'aplicació del Dret Internacional (I): mitjans descentralitzats.

- La protecció diplomàtica: concepte, funció i condicions per exercir-la
- Les mesures unilaterals dels Estats: les mesures de retorsió i les contramesures: condicions d'exercici i límits.

Lliçó 21: Els mitjans per assegurar la aplicació del Dret Internacional (II): mitjans institucionalitzats.

- Mesures de caràcter preventiu: el control internacional; diferents procediments i tècniques.
- Les mesures de promoció.
- Les mesures de reacció: les "sancions" internacionals i els seus límits.

TERCERA PART: LES FUNCIONS DEL DRET INTERNACIONAL.

A) LA REGULACIÓ DE LES RELACIONS DIPLOMÀTIQUES I CONSULARS.

Lliçó 22: L'acció exterior de l'Estat.

- Els òrgans centrals.
- Les relacions diplomàtiques.
- Les relacions consulars.
- La condició de Estat Membre de la Unió Europea i l'acció exterior.

B) EL MANTENIMENT DE LA PAU I LA SEGURETAT INTERNACIONALS.

Lliçó 23: La prohibició de l'ús de la força armada.

- La prohibició del recurs a la força armada en les relacions internacionals: origen i evolució.
- El sistema de la Carta: abast i excepcions a la prohibició.
- Els Organismes regionals i el manteniment de la pau.
- Les operacions de manteniment de la pau.

Lliçó 24: L'arranjament pacífic de controvèrsies (I): els mitjans diplomàtics.

- Concepte de controvèrsia internacional.
- L'obligació d'arranjament pacífic: principis rectors.
- Els mitjans diplomàtics.

Lliçó 25: L'arranjament pacífic de controvèrsies (II): els medis jurisdiccionals.

- L'arbitratge internacional: Evolució històrica i situació actual.
- Els òrgans temporals i el Tribunal Permanent d'Arbitratge.
- L'arranjament judicial. Òrgans judicials de caràcter permanent en Dret Internacional.

Lliçó 26: La prevenció i atenuació de les conseqüències dels conflictes armats.

- El desarmament i el control de armaments: els acords multilaterals i els acords bilaterals.
- El Dret dels conflictes armats: concepte de conflicte armat, evolució històrica i reglamentació internacional.
- El Dret Internacional Humanitari: origen, evolució i principis generals.
- Mecanismes d'aplicació.

C) LA PROTECCIÓ INTERNACIONAL DELS INTERESSOS COMUNS.

Lliçó 27: La protecció dels Drets Humans en l'àmbit universal.

- La protecció dels Drets Humans com a interès comú fonamental. Universalitat indivisibilitat i interdependència.
- El reconeixement i protecció dels Drets Humans en l'àmbit de les Nacions Unides.

Lliçó 28: La protecció dels Drets Humans en l'àmbit regional.

- La protecció en el àmbit europeu: el Consell d'Europa i la protecció dels Drets Humans.
- La dimensió humana de la OSCE.
- La jurisprudència comunitària i Carta Europea de Drets Humans de la Unió Europea.
- La protecció en l'àmbit americà: la Convenció americana sobre Drets Humans: aspectes generals.
- La protecció en l'àmbit africà: la Carta Africana dels Drets del Home i dels Pobles: aspectes generals.

Lliçó 29: L'establiment d'un ordre econòmic internacional just.

- La correcció de les desigualtats econòmiques i la promoció del desenvolupament.
- La institucionalització de la cooperació internacional para el desenvolupament en el marc de les Nacions Unides.
- Estratègies para el desenvolupament: la formulació del Nou Ordre Econòmic Internacional i la revisió dels principis jurídics que regeixen les relacions econòmiques en un món globalitzat.
- Comerç internacional i països en desenvolupament: el GATT, la UNCTAD i la OMC.

Lliçó 30: La protecció internacional del medi ambient.

- Orígens i desenvolupament del Dret Internacional del Medi ambient.
- Principis rectors.
- Règims particulars de protecció del medi ambient: la preservació del medi marí, atmosfèric i fluvial.
- La conservació de la biodiversitat.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

5. BIBLIOGRAFIA

A) Obres generals.

- ABELLÁN HONRUBIA, Victoria: Prácticas de Derecho Internacional Público, ed. Bosch, Barcelona, 2001.
- CARRILLO SALCEDO, Juan Antonio: Curso de Derecho Internacional Público, ed. tecnos, Madrid, 1999.
- DÍEZ DE VELASCO, Manuel: Instituciones de Derecho Internacional Público, ed. tecnos, Madrid, 2001.
- DÍEZ DE VELASCO, Manuel: Las Organizaciones Internacionales, ed. tecnos, Madrid, 2002.
- GONZÁLEZ CAMPOS, J.D; SÁNCHEZ RODRÍGUEZ L.I; ANDRÉS SÁENZ DE SANTA MARÍA, P.: Curso de Derecho Internacional Público, ed. Civitas, Madrid, 2002.
- MARIÑO MENÉNDEZ, Fernando: Derecho Internacional Público (Parte General), ed. Trotta, S.A., Madrid, 1999.
- PASTOR RIDRUEJO, José Antonio: Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales, ed. tecnos, Madrid, 2002.
- REMIRO BROTONS, Antonio: Derecho Internacional, ed. Mc Graw-Hill, Madrid, 2000.
- RODRÍGUEZ CARRIÓN, Alejandro J.: Lecciones de Derecho Internacional Público, Ed. tecnos, Madrid, 2002.
- TRUYOL Y SERRA, Antonio: Historia del Derecho Internacional Público, ed. tecnos, Madrid, 1998.

B) Textes

- REMIRO BROTONS, Antonio: Derecho Internacional: textos y otros documentos, ed. McGraw-Hill, Madrid, 2001.
- TORRES UGENA, Nila (comp.): Textos normativos de Derecho Internacional Público, ed. Civitas, Madrid, 2002.
- Textos básicos de Derecho Internacional Público, Universitat de Barcelona, Departament de Dret i Economia internacionals, ed. Signo, 2002.

C) Revistes especialitzades.

a) En suport paper:

- Anuario de Derecho Internacional.
- American Journal of International Law.
- Annuaire français de droit international.
- British Yearbook of International Law.
- Comunità internazionale.
- Revista Española de Derecho Internacional.
- Recueil des Cours de l'Académie de La Haie.
- Revue générale de droit international public.
- Revue critique de droit international.
- Monde Diplomatique.
- International and Comparative Law Quarterly.
- Journal du droit international.

b) Electròniques (<http://bib.udl.es>)

- Foreign Affairs.
- Harvard International Law Review.
- International and Comparative Law Quarterly.
- International Criminal Law Review.
- International Organization
- International Peacekeeping
- Journal of the History of International Law.
- Leiden Journal of International Law.
- Nordic Journal of International Law.

6. AVALUACIÓ

La qualificació final de cada alumne/a serà el resultat de l'examen final complementat per les activitats pràctiques recomanades, un treball voluntari sobre la matèria així com una actitud participativa i d'interès envers l'assignatura.